

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te DESTELBERGEN

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer	21865
Instelling	Vrije Basisschool
Directeur	Caroline CRIEL
Adres	Bredenakkerstraat 31 - 9070 DESTELBERGEN
telefoon	09-228.36.69
fax	09-330.43.22
e-mail	secretariaat@basisschoolpiusx.be
website	www.basisschoolpiusx.be
Bestuur van de instelling	Kath. Scholen Destelb.-Heusden
Adres	Spangerede 30 - 9070 DESTELBERGEN
Scholengemeenschap	Katholieke scholen Destelbergen-Heusden
Adres	Steenvoordestraat 13 - 9070 HEUSDEN
CLB	Vrij CLB Regio Gent
Adres	Holstraat 95 - 9000 GENT
Dagen van het doorlichtingsbezoek	05-10-2012, 09-10-2012, 11-10-2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	11-10-2012
Datum bespreking verslag met de instelling	26-10-2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jan Devos
Teamleden	Patrick Durieux
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	8
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.2 kleuteronderwijs: muzische vorming	8
3.1.1.3 Vaststellingen in het kleuteronderwijs voor de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming	9
3.1.1.4 lager onderwijs: wereldoriëntatie	12
3.1.1.5 lager onderwijs: muzische vorming	15
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	18
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	19
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	20
4.1 Professionalisering	20
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	20
4.2 Begeleiding	21
4.2.1 Leerbegeleiding	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	24
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	25
6.1 Wat doet de school goed?	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	26
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	27
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	27
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	27

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het inspectieteam selecteerde de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming als voorwerp van haar erkenningsonderzoek en dit voor de kleuter- én lagere afdeling. Deskundigheidsbevordering en leerbegeleiding maakten deel uit van het kwaliteitsonderzoek. Aanvullend werd ook het algemeen beleid mee opgenomen in de schooldoorlichting.

Momenteel zijn er zeventien klasgroepen, waarvan er zeven behoren tot de kleuterafdeling, gehuisvest op het schooldomein. Om en bij de 350 kinderen nemen er actief deel aan het schoolgebeuren waarbij er vooral een opmerkelijke stijging merkbaar is op het niveau van de kleuterafdeling. De school vertoont een open houding naar alle kinderen en beschikt over een schoolpopulatie bestaande uit een mix aan kinderen die representatief is voor de bredere samenleving. Er is een toename aan kinderen uit de aanliggende Gentse scholen en er is een beperkt aantal kinderen met bijzondere zorgvragen vertegenwoordigd. Recentelijk waren er enkele wissels op niveau van de zorgcoördinatie voor het kleuteronderwijs. Hoewel er in de onmiddellijke omgeving van de school ook andere scholen aanwezig zijn, is er geen sprake van concurrentie.

Een sterk outputbeleid is kenmerkend voor deze school. Zij besteedt bijzondere aandacht aan het verzamelen van outputgegevens en het gebruik ervan. Reeds vanaf de tweede kleuterklas worden naast losse en gerichte observatiegegevens ook gestandaardiseerde tests afgenomen. De school blijft deze gerichtheid op harde output aanhouden tot op het einde van de basisschool en beschikt hierdoor over heel wat gegevens. Die worden niet alleen benut en geanalyseerd op kindniveau maar er zijn ook overzichtslijsten die bruikbaar zijn voor analyses en interpretaties op klas- en schoolniveau. De school beschikt over een in- en uitstroombesluit en is erin geslaagd om het aantal zittenblijvers terug te dringen. Er zijn nogal wat kinderen die omwille van de thuissituatie de school hebben verlaten en meestal verwerven alle kinderen het getuigschrift basisonderwijs. De overgrote meerderheid volgt het algemeen secundair onderwijs en de resultaten zijn behoorlijk voor zover het advies van de school gevolgd wordt. Zowel bij de ouders als bij de leerlingen werd een tevredenheidsonderzoek afgenomen waaruit een algemeen hoge tevredenheid blijkt. Ook het schoolteam wordt geregeld bevraagd via een zelfevaluatie-instrument of een peiling naar de arbeidsvoldoening. De resultaten worden met het team besproken.

De kleuterafdeling doet voldoende inspanningen om de onderwijsdoelstellingen ten aanzien van muzische vorming en wereldoriëntatie na te streven. Zij biedt garanties betreffende haar aanbod door een sterke gerichtheid op ontwikkelingsaspecten en andere onderwijsdoelstellingen. Zij vult deze doelmatige en planmatige aanpak aan met een grondige en doordachte uitwerking van de thema's. Deze thema's zijn voldoende divers, sluiten aan bij de leef- en beleavingswereld van de kleuters en vormen samen met de cyclisch terugkerende activiteiten en routines en de verscheidenheid aan speelwerkplekken voldoende kansen om op een actieve, werkelijkheidsgerichte en kindvriendelijke wijze invulling te geven aan de door de overheid vastgelegde ontwikkelingsdoelen. Ondersteunende materialen worden vaak geïnventariseerd en zijn in voldoende mate aanwezig. De leerkrachten realiseren in hun werking voldoende samenhang tussen leergebieden en activiteiten. Het gebruik van concrete en operationele doelen ter ondersteuning van de planning en evaluatie van activiteiten komt weinig voor. Voor beide onderzochte leergebieden krijgt ook de continuïteit van doelen en het in kaart brengen van evoluties over de klasgroepen een minder de klemtoon. Zo kunnen kalenders en visuele aanduidingen van hoeken en materialen nog beter op het ontwikkelingsniveau van de kinderen en op elkaar afgestemd worden. Techniek en gezondheids-, milieu- en verkeerseducatie als onderdelen van het leergebied wereldoriëntatie treden sterk op de voorgrond. Niettegenstaande alle domeinen muzische vorming aan bod komen, kan het evenwicht nog beter bewaakt worden. Het aandeel aan persoonlijke en expressieve vormgeving kan in sommige groepen nog verder toenemen. De aandacht voor spelend leren en evaluatieve gesprekken gericht op reflectie verdienen waardering.

Ook de lagere afdeling slaagt erin om de onderwijsdoelstellingen voor wereldoriëntatie en muzische vorming na te streven en te bereiken conform de verwachtingen van de overheid. Zij is alert voor het inbouwen van garanties opdat alle domeinen en een brede variatie aan doelstellingen door de werking zouden gedekt zijn. Deze verantwoordingsgerichte benadering is belangrijk en waardevol maar ook hier zien we een meer ontwikkelingsgericht gebruik van doelstellingen verdwijnen. Deze zijn immers minder dienstbaar voor het plannen en evalueren van de ondernomen activiteiten, voor het opvolgen van evoluties van kinderen en dreigen aan betekenis te verliezen in het zorgverhaal. De leerkrachten hebben oog voor samenhang tussen de verschillende leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen. Ten aanzien van wereldoriëntatie zorgt de themakeuze er soms voor dat de brede uitwerking moeilijk kan gerealiseerd worden. Het materiaalenaanbod volstaat om kwaliteitsvol te werken aan beide leergebieden. Bij de uitwerking van het leergebied wereldoriëntatie passen de leerkrachten verschillende didactische principes toe zoals werkelijkheidsgericht onderwijs naast actief en coöperatief leren. Er zijn nog breuklijnen binnen de verticale samenhang om het tijds- en ruimtebegrip concentrisch te laten groeien onder meer middels afgestemde en functionele tijds- en ruimtekaders. Techniek, verschillende soorten educaties en leergebiedoverschrijdende eindtermen komen substantieel aan bod. De vaak enge toetsing en beperkte rapportering heeft nog groeikansen. De resultaten op genormeerde toetsen voor het leergebied wereldoriëntatie tonen dat de resultaten telkens boven deze van de referentiegroep liggen. In het recente verleden heeft de school geïnvesteerd in het optimaliseren van het aanbod en de aanpak betreffende muzische vorming. Hiervan zijn in de praktijk zeker sporen terug te vinden. Er is meer aandacht voor het leergebied in zijn totaliteit (alle domeinen) en het leerkrachtenteam is zich bewust van het belang van een procesgerichte benadering van dit leergebied. Toch zijn er omwille van interindividuele verschillen rond beide punten nog verbetermogelijkheden: het aandeel aan persoonlijke en creatieve vormgeving én de aandacht voor bepaalde domeinen zoals beweging kan in sommige groepen nog sterker uitgewerkt worden. Er zijn voorbeelden van functioneel aanwenden van muzische werkstukken en de muzische activiteiten op schoolniveau vormen een belangrijke aanvulling. Leerkrachten voelen de nood aan om zich verder te verdiepen rond de evaluatie van dit leergebied, maar het nieuwe rapport maakt nu al duidelijk dat zowel de evaluatie als rapportering beter zal aansluiten bij een hedendaagse visie op dit leergebied. Het installeren en benutten van muzo-coachen zorgt ervoor dat de vernieuwingsbeweging niet stilvalt.

De school beschikt over een degelijk professionaliseringsbeleid en laat zien welke wegen en initiatieven zij hiervoor aanwendt. Zij beschrijft ook een aantal werkvormen zoals hospiteren, coachen en co-teaching die momenteel minder voorkomen. De school is er in ieder geval in geslaagd om een professionele organisatie te vormen waarbij 'alle' teamleden frequent en gemotiveerd werk maken van de eigen ontwikkeling.

Basisschool Pius X is een zorgbreed werkende school. Het zorgbeleid en de zorgwerking zijn gestructureerd met afspraken rond het inzetten van personeel, ondersteuningsmiddelen, instrumenten en procedures. Tijd noch moeite worden gespaard om zowel preventie als remediëring te voorzien. Kinderen met een achterstand of voorsprong worden vlug gedetecteerd en ondersteund. Deze interventies kunnen echter nog meer aangestuurd worden vanuit een concrete, doelgerichte en planmatige aanpak op termijn met toewijzing van taken aan diverse kindbetrokkenen. De additionele hulp kan in sommige gevallen nog efficiënter door meer rekening te houden met de ontwikkeling van de kinderen. De kinderen worden snel geholpen en goed opgevolgd via tests en MDO-besprekingen, maar de opbrengsten op leerling-, klas- en schoolniveau met betrekking tot ondernomen acties op deze niveaus kan nog geoptimaliseerd worden. Opvallend zijn de accenten die de school legt op sociaal-emotionele en taalontwikkeling. Het grote aantal zorguren laat toe dat de school meer zou kunnen inzetten op het versterken van leerkrachtvaardigheden.

De huidige directeur is haar zesde schooljaar gestart in deze functie. Haar inzet en betrokkenheid worden algemeen gewaardeerd. Zij beschikt over heel wat knowhow en vaardigheden om de school op een professionele wijze te ondersteunen en te leiden. Dit blijkt onder meer uit een planmatige aanpak van de schooleigen aandachtspunten. Zij is een leider die een open en empathische houding vertoont en inspraak toelaat waardoor zij weet te motiveren en te enthousiasmeren. Zij biedt een goed evenwicht tussen gerichtheid op welbevinden/betrokkenheid van individuele teamleden en het aansturen van de werking. Opvallend voor het beleid is het aanmoedigen en ondersteunen van samenwerking en professionalisering. Om het algemeen beleid verder te optimaliseren kan het aantal 'lopende' vernieuwingspunten gedoseerd worden met een concretisering van de consequenties voor individuele leerkrachten, kan visiewerk samen met de collega's meer kansen krijgen en kan de kennis van de kleuterklaspraktijk nog toenemen.

Basisschool Pius X is een zorgbrede school met een professioneel beleid en een sterk, gemotiveerd team dat zich gewaardeerd voelt, elkaar ondersteunt en vernieuwingsbereid is. Het inspectieteam is er dan ook van overtuigd dat zij de positieve verworvenheden zal borgen en de mogelijke verbeterpunten in overweging nemen. Door het unieke en collectieve elkaar te laten versterken laat ze zien dat 'verschillen samen een perfect geheel kunnen vormen'.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

wereldoriëntatie
muzische vorming

Lager onderwijs

wereldoriëntatie
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling levert de nodige inspanningen voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie. Het planmatige en doelgerichte aanbod zorgt ervoor dat alle domeinen van het leergebied in voldoende mate aan bod komen. De thematische aanpak en het cyclisch aanbod aan gevarieerde, motiverende en activerende activiteiten zorgt voor een natuurlijke samenhang tussen leergebieden en domeinen.

3.1.1.2 kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming op een geïntegreerde wijze na. De algemene doelen betreffende beschouwen en creëren worden doelgericht nagestreefd en er zijn voldoende ervaringskansen ten aanzien van de onderscheiden domeinen. De procesmatige aanpak en de voorziene opvolging staan garant voor toekomstige ontwikkelingen.

3.1.1.3 Vaststellingen in het kleuteronderwijs voor de leergebieden wereldoriëntatie en muzische vorming

Curriculum	Het ontwikkelingsplan van de koepel is het meest richtinggevende
Onderwijsaanbod	referentiekader en wordt aangevuld met gegevens vanuit het leerplan. Zo
Referentiekader	registreren de leerkrachten zowel ontwikkelingsaspecten, ontwikkelingslijnen als
Planning	leerplandoelen in hun planningsdocumenten. Hierdoor komt de nadruk sterk te
Evenwichtig en volledig	liggen op een bewaking van het onderwijsaanbod. De school laat zien dat de
Samenhang	kleuters krijgen waar ze recht op hebben. Anderzijds ontbreken concrete,
Brede harmonische vorming	operationele doelen die relevant zijn voor de planning en evaluatie van de
Actief leren	aangeboden activiteiten. Deze eerder verantwoordingsgerichte
	doelenbenadering is ook minder gericht op continuïteit en gradatie over de
	diverse leeftijdsgroepen heen.

De kleuterafdeling werkt planmatig en verzekert het aanbod door het turven van ontwikkelingsaspecten over de belangstellingscentra heen maar ook hoekenfiches (poppenhoek, boetseren, puzzelhoek, spelen met zand, constructiehoek, autotapijt, boekenhoek, ...) en fiches van terugkerende activiteiten (onthaal, opruimen, koek-drankmoment, toiletbezoek, vrij spel, verjaardag, zandbak buiten, ...) zijn voorzien van onderwijsdoelstellingen. Specifiek voor muzische vorming geven de leerkrachten ook aan wanneer algemene doelen rond beschouwen en creëren voor welke domeinen van dit leergebied aan bod kwamen.

Er is in de meeste gevallen samenwerking tussen parallelleerkrachten om via een brainstorming aan de hand van de vier ervaringssituaties vulling te geven aan de belangstellingscentra. De grondige voorbereiding en uitwerking zijn opvallend. Op niveau van de belangstellingscentra worden ook dominante onderwijsdoelstellingen vermeld.

Centraal voor de kleuterklaswerking zijn de belangstellingscentra naast de dagelijks terugkerende activiteiten en routines en de speelwerkplekken. De belangstellingscentra bestaan uit vaste kalendergebonden en vrije thema's naast een tweetal schoolprojecten. De thema's vertonen een voldoende inhoudelijke variatie en sluiten goed aan bij de leef- en beleavingswereld van de kleuters. De vrije thema's bieden kansen om in te gaan op mogelijke hiaten in het aanbod, gebeurtenissen/evenementen en wat leeft binnen de groep. Thema's die eerder gekozen worden om mogelijke hiaten te vermijden of aan te vullen (zoals techniek) kunnen valkuilen opleveren zoals vakkenscheiding of een sterk leerkrachtgestuurde aanpak ten koste van een meer geïntegreerde en ervaringsgerichte aanpak.

De kleuterklaspraktijk getuigt van een geïntegreerde werking. De verschillende leergebieden worden gelinkt aan het thema en op een natuurlijke wijze met elkaar verweven: een lied over de dagen van de week, een aangelegd raceparcours in spelvorm met accent op én relationele én wiskundige doelen, een grafiek geeft aan welke speelwerkplekken de kleuters leuk vinden, ... Alhoewel de kleuterafdeling over een inventaris beschikt inzake kalendergebruik vertonen kalenders en registratieborden soms breuklijnen of zijn ze te hoog gegrepen gezien het ontwikkelingsniveau van de kleuters. De aanduiding van hoeken en etikettering van materialen ontbreekt soms of er zijn discontinuïteit over de groepen heen.

De uitwerking van wereldoriënterende momenten geven voldoende mogelijkheden om in te spelen op de verschillende persoonlijkheidsdomeinen. Het cyclisch dagverloop, de brede uitwerking van de thema's en de afwisseling van groepsgerichte en gedifferentieerde activiteiten zorgen ervoor dat de verschillende domeinen van het leergebied voldoende aan bod komen. Dieren, seizoenen, experimenteren en zelf onderzoeken van fenomenen als drijven en zinken komen alle aan bod in het domein 'natuur'. Gezondheids-, milieu- en verkeerseducatie krijgen kansen als het gaat om onderwerpen en acties zoals ziek zijn, zwerfvuilactie of kinderen van de derde graad die kleuters begeleiden bij het oversteken van een kruispunt. De school beschikt over een leerlijn verkeer en een overzicht van materialen. Opvallend veel aandacht gaat naar 'techniek'. Een kijkwijzer techniek, een overzichtstabel voor het aangeven van techniekactiviteiten, het gericht aanduiden van deze activiteiten in de kortetermijnplanning, het werken met experimenteerkoffers en het installeren van een techniekhoeke zijn acties die de school ondernam om dit domein meer kracht bij te zetten. Het werken rond gevoelens en het aanbieden van relationele vorming zijn voorbeelden van het domein 'mens'. Kalenders en stappenplannen helpen bij het vooruit- en terugblikken als vaak voorkomende activiteiten rond het domein 'tijd'. Het nabouwen van voorstellingen en ruimtelijke begrippen oefenen door een passende fysieke respons zijn mogelijke invullingen voor het domein 'ruimte'. Het werken rond afspraken, duurzaamheid en diversiteit waarbij kleuters aangesproken worden op hun vooroordelen illustreren de aandacht voor het domein 'maatschappij'.

De kleuterafdeling leverde aanzienlijke inspanningen om een brede en muzische werking te kunnen aanbieden. Zo werd er gewerkt met instrumenten en middelen die een muzische instelling aanmoedigen of aandacht vragen voor alle domeinen van dit leergebied. De leerkrachten vulden werkfiches muzische vorming in om gericht in te spelen op een variëteit aan muzische accenten, domeinen en doelen. Dankzij deze inspanningen is de visie beter gekend en is er ook een vooruitgang zichtbaar op vlak van procesgericht werken. Dit betekent niet dat er geen verschillen merkbaar zijn tussen klasgroepen. In sommige groepen zijn er heel wat sporen van sterk leerkrachtgestuurde en weinig creatief-expressieve opdrachten aanwezig. De aandacht voor beschouwen en creëren, voor exploreren en experimenteren met materialen en technieken vooraleer gericht vorm te geven is aanwezig.

In de kleuterafdeling komen alle domeinen van het leergebied muzische vorming aan bod, weliswaar soms op een onevenwichtige wijze. Vrij algemeen is de sterke nadruk op beeldend werk en de het eerder zelden voorkomen van muzisch omgaan met lichaamshoudingen en bewegingen. De mate waarin de overige domeinen op de voorgrond treden is leerkrachtafhankelijk. Doorheen de verschillende leeftijdsgroepen is er een sterke focus op het domein 'beeld' met zowel twee- als driedimensionele werkstukken en kunnen de kleuters volop knippen, kleuren, kleven, schilderen, ... waarbij ook textiele werkvormen voorkomen. 'Muziek' beluisteren, het aanleren van liederen en het gebruik ervan tussendoor en als ritueel komen frequent voor naast het gebruik van muziekinstrumenten en het werken rond ritmiek. 'Muzisch taalgebruik' krijgt kansen via taalspelletjes en versjes en de kleuters 'dramatiseren' met behulp van verhalen en poppenkast. Kleuters leren al vlug omgaan met nieuwe 'media' door zelf foto's te nemen. 'Beweging' komt voor onder de vorm van dansen op muziek maar is toch vaak eerder motorisch (nabootsen) dan creatief ingevuld.

Waarnemen met verschillende zintuigen en samenhang tussen denken, doen en verwoorden zijn voldoende ingeburgerd. Realiteitsgericht werken gebeurt door de werkelijkheid op te zoeken via wandelingen in de buurt of door de werkelijkheid de klas binnen te brengen in de vorm van materialen maar ook levende bronnen zoals ouders en experts. De kinderen brengen veel van thuis mee zodat een brug geslagen wordt tussen school en thuis.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen

Een inventaris van materialen en boeken betreffende het leergebied wereldoriëntatie is terug te vinden op het schoolwerkplan. Zo werden per domein van wereldoriëntatie boeken en materialen geïnventariseerd. De oplijsting rond muzische vorming beperkt zich tot de lagere afdeling. Zowel voor de leergebieden muzische vorming als wereldoriëntatie zijn voldoende materialen voorhanden om de wereld te (ver)kennen en om muzisch-creatief te experimenteren en vorm te geven. Boeken, experimenteersets, websites, vergrootglas maar ook verf, muziekkoffer, verkleedkleden, poppenkastpoppen, ... zijn enkele voorbeelden.

Het thema is goed zichtbaar in het klasbeeld, themagebonden materiaal is aanwezig en meerdere speelwerkplekken zoals de onthaalhoek, de boekenhoek, de poppenhoek, ... worden aangepast aan het lopende thema. Sommige klaslokalen kunnen verder verrijkt worden richting hoekenklassen waardoor de ervaringskansen ten aanzien van alle aspecten van de ontwikkeling verder kunnen toenemen en de kleuters kunnen opgaan in hun activiteiten. Sommige hoeken zoals zandbak, groene hoek, verkleedhoek, winkel, ... komen klasafhankelijk in mindere of meerdere mate aan bod.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De evaluatie gebeurt vooral mondeling in de vorm van reflectiegesprekken na het uitvoeren van een taak of het beëindigen van een activiteit. Dit kan aan de hand van beeldmateriaal (film, foto's, kijkboekje, ...) en met behulp van een gerichte vraagstelling: wat weten jullie nog over, hoe heb je dit aangepakt, vond je het moeilijk, ...

Er is een discrepantie tussen de beoogde doelen (vaak ontwikkelingsaspecten) en de geëvalueerde doelen in observatieschriften die zich meer richten op technische vaardigheden zoals knippen, potloodgreep, ... Deze laatste zijn vaak minder gericht op sterktes en meer op die aspecten waar de ontwikkeling kan stagneren. Bovendien zijn de beide onderzochte leergebieden hier globaal genomen minder sterk in vertegenwoordigd.

Leergebieden worden geëvalueerd voor zover ze overlap vertonen met de ontwikkelingsdomeinen die gescreend worden in het kindvolgsysteem. Specifieke vaardigheden betreffende deze leergebieden worden minder geëvalueerd. Het doelgericht volgen van evoluties betreffende muzische en wereldoriënterende vaardigheden over de groepen heen komt minder aan bod waardoor de eventuele bijkomende ondersteuning zich weinig tot deze aspecten richt.

Begeleiding Het accent ligt op 'spelend' leren met veel aandacht voor het stimuleren van de taalontwikkeling. Er is veel aandacht voor welbevinden, bevestiging en het opbouwen van een positief zelfbeeld. De kleuters krijgen doorgaans motiverende opdrachten met aandacht voor zelfinitiatief.

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

In sommige groepen is waakzaamheid geboden opdat er geen lange onderwijsleergesprekken ontstaan of dat bepaalde tijdsbegrippen (overmorgen, eergisteren, ...) niet vroegtijdig worden aangeboden. Sommige gebruikte begrippen (initialen, ...) zijn voor kleuters niet de meest evidente. Bovendien circuleren verschillende woordenschatlijsten zonder dat er afgestemd is over een eenduidig gebruik of van een gedeeld woordenschataanpak. Er zijn wel verschillende vormen van differentiatie onder de vorm van toename in aantal of complexiteit, aanbieden of weglaten van ondersteuningsmiddelen, ... Het muzisch werken wordt als kans gezien om een accent te leggen op voorkeuren en talentontwikkeling.

Professionalisering Beide leergebieden werden procesmatig aangepakt en krijgen ook dit schooljaar opvolging. Muzo-coachen die een bijkomende opleiding hebben gevolgd, stimuleren en ondersteunen de andere teamleden om de muzische aanpak te stimuleren.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

3.1.1.4 lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor wereldoriëntatie. Zij beschikt over bevredigende outputgegevens en zorgt voor een breed onderwijsaanbod. De leerkrachten zorgen voor integratie van diverse leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen. Een werkelijkheidsgerichte benadering valt op met veel aandacht voor activerende en coöperatieve werkvormen die de betrokkenheid en motivatie laten toenemen. Het domein techniek kreeg een extra-impuls.

Curriculum Voor de lagere afdeling is het leerplan een richtinggevend referentiekader, vooral gericht op het bewaken van het onderwijsleeraanbod. Het aantal lestijden is conform de richtlijnen van de koepel en de geselecteerde thema's werden op een jaarplanning afgezet tegenover de diverse domeinen van wereldoriëntatie zodat het aanbod voldoende divers is. Een tweede jaarplanning werd in het verleden uitgewerkt om na te kijken in welke mate de thema's de te verwerven leerplandoelen ondersteunen. Deze oefening gaf aanleiding tot een aantal bijstellingen. Op dit moment wordt vooral een themablad gebruikt waarop de leerkrachten naast het verloop ook onderwijsdoelstellingen noteren voor de diverse domeinen, leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen die tijdens het thema aan bod komen om zo de multiperspectiviteit aan te moedigen. Hierdoor is zichtbaar welke thema's inhoudelijk breder of enger zijn. Uit de planningsdocumenten blijkt weinig eenduidigheid over het gebruik van doelen: soms ontbreken ze, soms verschillen ze qua abstractiegraad maar concrete lesdoelen komen zelden voor. In de kortetermijnplanning worden wel aandachtspunten (methodiek met aandacht voor het opnemen van diverse rollen bijvoorbeeld) aangeduid.

Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De school hanteert geen onderwijsleerpakketten maar kiest voor eigen thema's en een tweetal schoolprojecten. Verkeer is hierop de uitzondering met een materialeninventarisatie en een leerlijn. De meeste thema's liggen vast en sommige zijn variabel. Hiermee willen de leerkrachten een al te schoolse aanpak vermijden en enige flexibiliteit behouden om thema's uit te diepen. Om deze thema's vulling te geven, putten leerkrachten uit diverse bronnen.

De lagere afdeling kan aantonen dat alle domeinen van het leergebied aan bod komen. Het team leverde vorig schooljaar een aanzienlijke inspanning ten gunste van het domein 'techniek'. Techniek heeft duidelijk aan belang gewonnen onder meer door het hanteren van een kijkwijzer techniek. De leerlingen werken met hefboomen, tandwielen, ... of leren een fietsband stoppen, ... De klemtoon ligt doorgaans wel sterker op technische vaardigheden in vergelijking tot het technisch proces. 'Natuur' krijgt niet enkel een inhoudelijke invulling maar ook een actieve benadering door natuurwandelingen, bouwen van vogelkastjes, zelf planten, ... De sociaal-emotionele component wordt niet vergeten en onder meer door integratie van relationele vorming (het aanleren en inoefenen van diverse rollen en interactiewijzen bijvoorbeeld) krijgt ook het domein 'mens' ruime kansen. De leerlingen maken kennis met andere culturen en kinderrechten, verkennen thema's als armoede, ... en doen dit via een inleefspel of tijdelijke projecten om de onderwijsdoelstellingen voor het domein 'maatschappij' te verwerven. Het domein 'tijd' behandelt zowel de dagen van de week als de grote historische tijdsperiodes. Uitstappen, thema's zoals vervoer of Europa hebben voldoende linken met het domein 'ruimte'. Tenslotte worden de verschillende educaties zeker niet vergeten: gezondheidseducatie (EHBO, lichaam, gezonde voeding, ...), milieu-educatie (MOS, sorteren, ecologische voetafdruk, dikketruidendag, duurzaamheid,...) en verkeerseducatie (aparte methode en het benutten van wandeltochten).

De lagere afdeling onderneemt inspanningen om domein- en leergebiedoverschrijdend te werken. De leergebiedoverschrijdende eindtermen komen geregeld aan bod. Coöperatieve werkvormen en het toewijzen van rollen aan groepsleden helpen bij het ontwikkelen van 'sociale vaardigheden'. Het plannen van opdrachten en het studeren van teksten zijn voorbeelden ten aanzien van 'leren leren' en er wordt geregeld gebruik gemaakt van ICT-middelen zoals computer(s).

Wereldoriëntatie zit vervat in onthaalgesprekken, 'tijd' en 'ruimte' worden gekoppeld aan wiskunde of presentaties krijgen een dramatische tint (interview van oud-strijders gespeeld door de leerlingen). Bepaalde thema's zijn vooral gericht op (deel)domeinen zoals verkeer, techniek, tijd, ... of zijn omwille van hun inhoud (dinosaurussen, de eeuw, ... bijvoorbeeld) minder geschikt om het onderwerp vanuit meerdere invalshoeken te verwerken. Actualiteit kan in meerdere klasgroepen meer op de voorgrond treden en de link met tijd- en ruimtekaders ontbreekt.

De verticale samenhang kan nog groeien opdat breuklijnen vermeden worden. Zo wordt in de praktijk weinig rekening gehouden met het geleidelijk concentrisch uitbreiden van de ervaringswereld van de kinderen in tijd en ruimte. Het stimuleren van de groei van tijds- en ruimtebegrippen kan beter worden aangepakt. Zo ontbreken sommige tijds- en ruimtekaders, zijn ze weinig op elkaar afgestemd of worden ze weinig functioneel gebruikt.

De mate waarin tijdens wereldoriënterende activiteiten de aandacht zich richt op kennis maar ook op vaardigheden zoals verbanden leggen en logisch nadenken, opzoeken in digitale en andere naslagwerken, analyseren en interpreteren van grafieken en tabellen, werken met powerpoint en filmpjes, ... geeft een wisselend beeld.

Bij de uitwerking van de activiteiten is rekening gehouden met een aantal

didactische principes. De leerkrachten maken gebruik van gevarieerde werk- en groeperingsvormen waarbij kinderen diverse rollen opnemen. Het actief en coöperatief leren en werken komt voldoende aan bod. Kinderen krijgen uitdagende opdrachten en kunnen zelf ervaringsgericht waarnemen en ontdekken: het zelf ruiken aan een koeienvla, het experimenteren met proefjes voor chemie, elektriciteit, ... Een werkelijkheidsgerichte benadering blijkt uit de regelmatige uitstappen (bos, ziekenhuis, technopolis, vredeshuis, ...), het uitnodigen van levende bronnen (oma vertelt over haar ervaringen tijdens de wereldoorlog), ... Verder komt het raadplegen van bronnen geregeld voor (kaart, google, youtube, ...).

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

De school ontwikkelde een omgevingsboek om zicht te krijgen op de mogelijkheden binnen de buurt.

Er zijn voldoende materialen ter beschikking om dit leergebied kwaliteitsvol aan te pakken. Leerkrachten hebben een leermiddelenlijst rond dit leergebied doorgegeven: boeken, naslagwerken, (luister)cd's, poppenkastpoppen, techniekdoos, computer, klaswebsite, beeldbank, omgevingshoek, experimenteersets, verkleedattributen, didactische platen, geografische kaarten, groeimap, maquette en plattegronden, ... Hierbij vermelden leerkrachten vaak boeken rond diverse thema's en materialen inzake techniek (constructiemateriaal, hechtmateriaal, timmermateriaal, materialen rond elektriciteit ...).

Sommige materialen situeren zich op schoolniveau (techniekkoffer) en eigen materiaal wordt ook doorgegeven aan collega's.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De school wil ook voor dit leergebied valide en betrouwbare gegevens verzamelen. Hiervoor neemt ze deel aan interdiocesane proeven (IDP) en aan de peilingtoetsen van de overheid. De IDP-resultaten lagen de voorbije vier schooljaren telkens boven de referentiegroep.

De (veelal eigen) toetsen bevatten overwegend reproducerende vragen en zijn vaak beperkt tot een domein. Het evaluatiesysteem laat weinig toe om een genuanceerd beeld te krijgen op wereldoriënterende vaardigheden zoals kaartgebruik. Maar daarnaast zijn ook andere evaluatievormen binnen de klasgroepen merkbaar: terugblikken op een activiteit via het doornemen van een klasblog, zelfevaluatie in spelvorm, ... Soms wordt er gedifferentieerd in de evaluatie, bijvoorbeeld door het aanbieden van een openboekexamen. De school biedt een puntenrapport aan waarbij het leergebied als geheel (niet de leerdomeinen) en verkeer in het bijzonder staan genoteerd. Er is ook ruimte voor de leerkracht om opmerkingen toe te voegen maar het kan vaak concreter gemaakt worden. Het gaat veelal om een toets maar kan ook een fietsparcours zijn of aandacht en medewerking bij een natuurwandeling.

Begeleiding Binnen het zorgverhaal komt dit leergebied minder sterk aan bod. Zo ligt de focus met betrekking tot het leerlingvolgsysteem sterker op taal en wiskunde. Globaal genomen kunnen de differentiatiemogelijkheden rond dit leergebied nog toenemen. Toch zijn er in sommige groepen goede praktijkvoorbeelden terug te vinden van tempodifferentiatie (extra-taak voor wie vroegtijdig klaar is), inhoudelijke differentiatie (hoogbegaafde leerling maakte een powerpoint rond het thema) en differentiatie volgens interesse (keuze tussen twee onderwerpen tijdens lesactiviteit). Kinderen krijgen ook kansen om eigen werkpunten aan te pakken en verschillende rollen op te nemen: een introverte leerling die de leiding neemt, peertutoring waarbij kinderen elkaar helpen om een atlas te hanteren, ...

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Professionalisering De school kan aantonen dat ze dit leergebied op een ontwikkelingsgerichte manier aanpakte. Het team startte naar aanleiding van het vorige doorlichtingsverslag vanaf schooljaar 2007-2008 met de aanpak van dit leergebied. Er werd een werkgroep opgericht met een vertegenwoordiger per graad en er werden pedagogische studiedagen ingericht. De thema's werden op elkaar afgestemd, er werd gewerkt rond het turven van leerplandoelen en het benutten van genormeerde outputgegevens. Vorig schooljaar werd sterk ingezet op techniek via een jaarproject, daarnaast is ook geïnvesteerd in relationele vorming en het vormgeven aan een milieubewuste school. Dit traject werkt nog steeds door met het voorzien in een wero-coach en het inbrengen van good practices.

Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Men wil nu de outputgegevens analyseren en vooral nagaan of er hiaten of overlappingen voorkomen met betrekking tot het aanbod en verder ook het aanwezige materiaal verder inventariseren en aanvullen.

3.1.1.5 lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Met een breed en doelgericht aanbod en een toenemende aandacht voor de kwaliteit van het muzische proces bereiken de leerlingen de eindtermen. De lagere afdeling voorziet in functionele activiteiten en onderneemt waardevolle aanvullende initiatieven op schoolniveau. Zij streeft naar een geïntegreerde aanpak en onderneemt concrete initiatieven om zich verder te ontwikkelen.

Curriculum Om garanties te kunnen bieden betreffende het onderwijsaanbod is het leerplan een belangrijk referentiekader. Niet enkel de onderwijsdoelstellingen maar ook de achterliggende visie is goed verworven.

Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Er gebeurde visiewerk door het toepassen van een kijkwijzer die aangaf in welke mate een proces muzisch-creatief is. De inbreng van muzo-coachen heeft ook bijgedragen tot een grotere gerichtheid op 'alle' domeinen en een beter kennen en toepassen van de visie eigen aan het leerplan. Het accent is meer verschoven van product naar proces. Toch kan er omwille van de grote interindividuele verschillen ook hier nog winst geboekt worden. Zo zijn er voorbeelden van persoonlijke en vrije vormgeving naast leerkrachtgestuurd en kopiërend werk (natekenen, inkleuren, ...) aanwezig.

De weekroosters tonen aan dat voor het leergebied muzische vorming meestal drie lestijden zijn voorzien. Dit sluit niet uit dat ook tussendoor muzische momenten georganiseerd worden. Enkele groepen dienen alert te zijn dat dit leergebied niet te vaak verdrongen wordt door andere leergebieden en/of activiteiten.

De school beschikt over een aantal instrumenten om over voldoende garanties te beschikken ten aanzien van het brede aanbod en het nastreven van onderwijsdoelstellingen. Zo gebruikt het schoolteam een leerlijn voor muzische vorming waarbij zij leerplandoelen verdeelde overheen drie leeftijdsgroepen. De leerkrachten werken ook met werkfiches waarop zij betrokken domeinen, eigen accenten en een selectie van doelstellingen betreffende beschouwen en creëren aangeven. Het gaat hier eerder om een oefeninstrument dat beperkt gebruikt wordt en dus geen totaaloverzicht biedt. Het schoolteam noteert op een overzichtstabel met de domeinen en de 21 algemene doelen wanneer deze zijn aan bod gekomen. Dit instrument helpt om het aanbod te bewaken en zowel voor beschouwen als creëren noteren leerkrachten aparte doelstellingen. Deze inspanningen sluiten niet uit dat in meerdere groepen sprake is van een onevenwicht tussen de domeinen.

Het muzische aanbod omvat alle domeinen. Beeld en muziek komen veelvuldig voor en andere domeinen leerkrachtafhankelijk in meer of mindere mate. Voorbeelden van 'beeldend' werk zijn het maken van een zelfportret of een masker, het creëren van driedimensionale werkstukken zoals een draaimolen al dan niet volgens een stappenplan. 'Muziek' bestaat overwegend uit het inoefenen en zingen van een lied en af en toe het beluisteren van muziek en het gebruik van muziekinstrumenten. De liederen zijn vaak verbonden met een thema of activiteit zoals een chemierap bijvoorbeeld. Bij 'muzisch taalgebruik' gaat het veelal om voordragen. Dit kan ook een Frans versje zijn. Andere tekstsoorten zoals het bedenken van een reclameslogan komt ook voor maar in veel geringere mate. De kinderen krijgen kansen om ervaringen, gevoelens, ideeën en fantasieën te uiten in een 'dramatische spelvorm'. Gevoelens geven aanleiding om te werken rond dit leergebied maar ook thema's, gebeurtenissen en wat op dat moment tot de leefwereld behoort: kerstgebeuren, moederdag, op reis, Benidorm Bastards, ... Het muzisch omgaan met 'bewegingen' komt zelden voor en beperkt zich veelal tot dansen. 'Media' is een muzisch domein dat in een aantal groepen onder druk staat. Filmen, foto's nemen, werken rond een animatiefilm, ... zijn voorbeelden van realisaties. Het zich laten inspireren door een kunstenaar om foto's te nemen met aandacht voor contrasten is een voorbeeld van goede praktijk.

De aandacht voor onderwijsdoelstellingen focust vooral op een bewaking van het brede aanbod overheen alle domeinen. In de planningsdocumenten wordt verschillend omgegaan met het vermelden van verschillende soorten doelen. Van operationele doelen ter ondersteuning van de planning en evaluatie van lesactiviteiten en het gebruik van doelen om de verticale doorstroming te garanderen of evoluties van kinderen te volgen zijn veel minder sporen terug te vinden.

De lagere afdeling streeft ernaar om de samenhang met het lopende thema en andere leergebieden zoals Nederlands en wereldoriëntatie te realiseren. Het actuele thema of een uitstap kunnen aanleiding geven tot een muzische verwerking: een droomberoep met klei representeren, zelf een eiland ontwerpen, ... Er zijn ook muzische activiteiten waarbij verschillende domeinen van het leergebied aan bod komen zoals schilderen terwijl men zich laat inspireren door een muziekfragment.

De leerkrachten proberen ook functionele opdrachten in te bouwen zoals zingen in het rusthuis, potjes versieren voor de kerstmarkt, een tentoonstelling maken, een schoolmuur schilderen met subsidies, een surrealistische deurhanger maken, ...

Af en toe wordt klasdoorbrekend gewerkt of zijn er muzische tussendoortjes zoals ochtenddans. Soms worden sterktes van individuele collega's ingezet door ook in een andere klasgroep te werken rond een specifieke techniek. De school voorziet een aantal waardevolle muzische initiatieven zoals gedichtendag, muzo-namiddagen, ... die een belangrijke aanvulling vormen op het klasaanbod. De school sluit zich niet af maar voorziet ook in bijkomende muzische impulsen door deel te nemen aan muzische projecten, samen te werken met culturele partners uit de gemeente en geregeld een bezoek te brengen aan musea en kunstzinnige evenementen en voorstellingen.

Materieel beheer

Uitrusting
Leermiddelen

Binnen de lagere afdeling ontstond een oplistings van vooral muzische materialen aangeboden door uitgeverijen waaronder boeken, cd's, fototoestellen, muziekinstrumenten en overige materialen met daarbij vermelding van de vindplaats en de relatie tot de domeinen. Heel wat materialen worden gedeeld door de collega's.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

Voor het leergebied muzische vorming hanteerde de school een puntenrapport waaraan de leerkracht ook opmerkingen toevoegde. De leerkrachten gaven ook aan welke domeinen hierbij centraal stonden. Beeld en muziek kwamen hier veelvuldig voor. Muzisch taalgebruik was vaak voordragen. Dit puntenrapport wordt dit schooljaar verlaten en krijgt een totaal ander concept. Het nieuwe ontwerp van rapport is grondig uitgewerkt en biedt ruimte voor zelfevaluatie door de kinderen en kan aangevuld worden door de leerkracht en de ouders. Zodoende stimuleert het de leerling om te reflecteren op het muzisch proces en de eigen appreciatie en gevoelens hierbij.

Het schoolteam heeft nog niet grondig nagedacht over de evaluatie van dit leergebied. De praktijk laat wel zien dat sommige leerkrachten reflecterende vragen stellen die zich niet beperken tot een algemene appreciatie maar ook plaats gaven aan het proces en de gevoelens hierbij.

Begeleiding

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De school heeft een beperkt zicht op evoluties op vlak van de muzische ontwikkeling. De leerkrachten verwerven wel een zicht op de beginsituatie van een groep of van individuele kinderen door het bijwonen van muzo-namiddagen, vieringen en festiviteiten.

De differentiatie binnen dit leergebied is verschillend aangezien het vooral samenhangt met de mate waarin de opdrachten vrijheid bieden om spontaan en op eigen wijze keuzes te maken op vlak van inhoud, materiaalkeuze, technieken, ...

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

Ook rond muzische vorming is sinds schooljaar 2007-2008 een heel traject (meerjarenplan) afgelegd met teamgerichte nascholingen en het installeren van een werkgroep voor dit leergebied. Het opgestelde traject loopt tot 2013-2014. Een planmatige aanpak werd uitgewerkt met gebruik van instrumenten, klasdoorbrekende activiteiten, pedagogische studiedagen en goede praktijkvoorbeelden.

De school beschikt over een cultuurbeleidsplan en de beide muzo-coachen zijn vooral gericht op vraaggestuurde ondersteuning en het organiseren van muzo-dagen. Om een zeker leereffect te creëren worden deze muzische namiddagen samen met de klasleerkrachten voorbereid.

Naar de toekomst toe zal worden nagekeken in welke mate de leerlijn nog steeds actueel is en vooral hoe de evaluatie van dit leergebied kan uitgewerkt worden. Er wordt ook gedacht aan het voorzien van hospiteerbeurten zodat leerkrachten kunnen leren van elkaars sterktes om zo elkaar te inspireren en de interindividuele verschillen te milderen.

Soms wordt een personeelsvergadering met een muzische intro aangevat en sommige leerkrachten zijn vragende partij om ook af te stemmen tussen kleuter en lager rond dit leergebied.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen of nvt (*)
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperiodes en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	nvt

(*) nvt: niet van toepassing

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen of nvt (*)
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot. het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 28)	nvt

(*) nvt: niet van toepassing

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

De school beschikt over een visie op professionalisering en hanteert theoretische kaders om de deskundigheidsbevordering zo professioneel mogelijk aan te pakken. Uit de schoolvisie blijkt duidelijk dat individuele teamleden het recht en de plicht hebben om te investeren in de persoonlijke ontwikkeling maar ook bij te dragen tot schoolontwikkeling. Hierbij is er samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst.

De school werkt planmatig en selecteert jaarlijks een schoolprioriteit. Deze prioriteiten zijn relevant en bieden een antwoord op geconstateerde noden die kunnen opborrelen bij individuele teamleden, het team als geheel, de directeur of de scholengemeenschap maar het is niet altijd even transparant welke procedure hiervoor gebruikt wordt.

De school beschikt over een schoolspecifiek professionaliseringsbeleid waarin de initiatieven die het schoolteam ontwikkelt om professioneel te groeien zijn opgesomd. Hierin zijn opgenomen: de personeelsvergaderingen, de prioriteitenbepaling, individuele en teamgerichte nascholingen, vormen van overleg op niveau van beleidsmedewerkers, werkgroepen en parallelgroepen, hospiteren, coachen en co-teaching, samenwerking met externe organisaties en partners, lectuur.

Individuele teamleden krijgen en benutten de kans tot het jaarlijks volgen van nascholing vanuit persoonlijke voorkeuren/werkpunten of vanuit de teamprioriteiten. Behalve losse nascholingen volgen sommige teamleden, vooral deze die een specifieke functie opnemen (directeur, zorgcoördinator, muzzo-coachen, ...), ook een langdurige opleiding.

Op de personeelsvergaderingen komen ook inhoudelijke pedagogisch-didactische items ter sprake. Het gaat om een negental bijeenkomsten waarbij punten door de directeur, individuele teamleden of een werkgroep worden geagendeerd. Deze vergaderingen worden voorbereid en bestaan veelal uit een plenair gedeelte en een opsplitsing volgens onderwijsniveau. Het accent ligt veelal op het ontwikkelen van afspraken vanuit planning of evaluatie en info-uitwisseling en minder als een systematisch uitgewerkt leermoment. Er zijn ook leermomenten zoals casusbespreking, het aanbrengen van goede praktijkvoorbeelden maar de klemtoon ligt sterker op de leerling dan op de leerkracht.

Startende leerkrachten kunnen een beroep doen op de mentor maar worden ook ondersteund door de parallelleerkracht of de zorgcoördinator. Zij krijgen een infobrochure en toegang tot het elektronisch schoolplatform. Er is ook overleg met de directeur naar aanleiding van vragen of een klasbezoek.

De pedagogische studiedagen sluiten al dan niet aan op de prioriteiten en kunnen ook op niveau van de scholengemeenschap georganiseerd worden. Soms gaat het om een kennismaking met nieuwe invalshoeken. Zo zal dit schooljaar een bijeenkomst gewijd worden aan het kennismaken met een techniek om samen tot goede besluiten te komen.

In het schoolwerkplan zijn interessante artikels opgenomen rond groepssamenstelling, schoolrijpheid, ... en de school beschikt in het zorg- en lerarenlokaal over boeken en tijdschriften die de zorgwerking en het concrete klashandelen ondersteunen. Algemene oriënterende didactische of pedagogische basiswerken komen minder voor. Technieken zoals coaching en co-teaching zijn bekend en in het verleden werden hierrond acties ontwikkeld maar deze worden dit schooljaar minder toegepast.

De school werkt ook samen met pedagogische begeleiders, andere scholen van de scholengemeenschap en

met het secundair onderwijs via de werkgroep BaSo, met het CLB en andere externe betrokkenen. Waardevol zijn zeker de opmerkingen en observaties die sommige leerkrachten noteren als vorm van reflectie.

De school is erin geslaagd om de individuele teamleden veelvuldig nascholing te laten volgen. Dit heeft niet enkel te maken met de verwachting vanuit het beleid om minimaal één keer per schooljaar deel te nemen aan vorming maar evengoed met de wens vanuit het team om zich geregeld bij te scholen. Mede dankzij deze ingesteldheid is er veel kennis en kunde aanwezig binnen het team. In het nascholingsplan is een inventaris terug te vinden van gevolgde thema's die verscheiden is naar inhoud. Het evalueren van professionaliseringsinitiatieven met het gehele team is nog geen cultuur.

Prioriteiten en aandachtspunten beperken zich niet tot één schooljaar maar worden overheen langere termijn in ogenschouw genomen. De school hanteert meerjarenplannen rond vernieuwingspunten. Een planmatige aanpak waaronder het gebruik van de PDCA-strategie (plan-do-check-act) is vaak terug te vinden. Jaarlijks wordt een nieuwe prioriteit opgestart en blijven deze van de voorbije schooljaren doorlopen. De zorgcoördinator volgde een banaba (bachelor na bachelor) rond schoolontwikkeling.

4.2 Begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

4.2.1 Leerbegeleiding

Motivering

De school beschikt over een uitgeschreven zorgvisie en heeft een functionele zorgverbredende structuur uitgebouwd. De school baseert haar zorgbeleid en zorgwerking op het handelingsgericht werken en op de eigen zorgpiramide. De uitgangspunten en systematische werking van het handelingsgericht werken sijpelen langzaam aan de school binnen via aanpassing van documenten, tijdens gesprekken, ... maar de visie is op leerkrachtniveau nog niet goed gekend. De zorgpiramide beschrijft de onderscheiden zorgniveaus die een start maken bij het preventief en zorgbreed werken en die de zorgwerking verder faseren tot en met de fase van de schooloverstijgende zorg.

De school streeft naar een breed uitgewerkte zorgwerking met aandacht voor preventie én remediëring. Twee inhoudelijke thema's waar de school volop op inzet zijn de taalontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.

Om een zorgbrede werking te realiseren investeerde de school aanzienlijk op vlak van lestijden en inspanningen. Zo beschikt de school over twee zorgcoördinatoren en vijf deeltijdse zorgleerkrachten om de zorgwerking uit te bouwen op school-, klas- en leerlingenniveau. Er is geregeld overleg tussen de zorgleerkrachten en de klasleerkrachten net als tussen de zorgleerkrachten en de zorgcoördinatoren. In welke mate de zorgleerkracht aangestuurd wordt door de klasleerkracht en/of zorgcoördinator kan nog transparanter gemaakt worden. Elke klasgroep kreeg een aantal zorguren toegewezen. Dit aantal ligt bijvoorbeeld hoger in de eerste in vergelijking tot de tweede en derde graad. De verdeling is dus niet willekeurig en zal naar de toekomst toe nog verfijnd worden op basis van de noden en behoeften van leerlingen en leerkrachten.

De school beschikt over stappenplannen en procedures (anderstalige nieuwkomers, ontwikkelen van goede werk- en leerhouding), leerlijnen (leren leren) en allerhande afspraken (huiswerkbeleid) om op efficiënte wijze zorgthema's aan te pakken.

Het kindvolgsysteem op niveau van de kleuterafdeling omvat een klasscreening op basis van de ontwikkelingsdomeinen en enkele genormeerde testen. Er is een individueel dossier en een model van handelingsplan om verdiepend te kijken naar ontwikkelingsaspecten en om een stappenplan uit te schrijven. Het leerlingvolgsysteem op niveau van de lagere afdeling legt sterk de nadruk op gestandaardiseerde testen voor lezen, spelling en wiskunde aangevuld met observatiegegevens voor

sociale vaardigheden/leren leren en is hierdoor minder breed van invulling. Gegevens uit gesprekken en observaties worden bijgehouden.

Er zijn documenten ontwikkeld voor het formuleren van een zorgvraag, voor het voorbereiden van een MDO (multidisciplinair overleg) en het uitschrijven van een handelingsplan. Deze documenten bevatten sporen van de uitgangspunten van handelingsgericht werken maar bij de invulling ervan kan het schoolteam nog sterker focussen op concrete, doelgerichte en planmatige ondersteuning van de kinderen op langere termijn. De probleembeschrijving en algemeen kaderadvies (ouders aanspreken, logo opstarten, testen afwachten, ...) halen de overhand op het formuleren van heldere doelen met toewijzing van acties aan alle betrokkenen.

Preventie komt onder meer aan bod door het aanreiken van een methodiek voor het sturen van handelingen van in de kleuterschool, verder is er ook het huiswerkbeleid dat ontwikkeld is samen met ouders en schoolteam. De preventieve werking omvat ook diverse vormen van differentiatie. Deze is doorgaans goed uitgebouwd en er bestaat een inventaris van differentiatiematerialen per leerjaar. Ook educatieve websites zijn in gebruik. Deze differentiatie beperkt zich niet tot leerlingen met een ontwikkelingsachterstand of met specifieke leerstoornissen maar is ook gericht op detecteren en ondersteunen van kinderen met een leervoorsprong. In de derde graad krijgen de taalvaardige leerlingen aangepaste taken en er is aangepast materiaal voor goede en snelle rekenaars die zelfstandig aan de slag kunnen met uitdagende taken ter stimulering van de rekenvaardigheid en het probleemoplossend vermogen.

De intentionele gerichtheid op taalontwikkeling blijkt onder meer uit de besteding van de zorguren, het stimuleren van de leesontwikkeling met speels werken rond het fonemisch bewustzijn in de kleuterafdeling, niveaulezen, partnerlezen en vormen van peertutoring tussen diverse klasgroepen. De meer schools-technische aspecten worden ook geregeld getest en geanalyseerd. In de kleuterklassen zijn verschillende begrippenlijsten in omgang zonder dat er sprake is van een eenduidig gebruik of een woordenschataanpak.

De school werkt rond relationele vorming door het gebruik van een methodiek voor interactiewijzen en voor rollen bij groepswork, gevoelsdozen en counselingsgesprekken. Het rapport bevat ook ruimte voor leef- en leerhoudingen. Leerlingen met sociaal-emotionele moeilijkheden kunnen bij een leerkracht terecht voor counselingsgesprekken.

De GOK-werking (gelijke onderwijskansen) doorliep de diverse stadia die noodzakelijk zijn om van een strategische aanpak te spreken: beginsituatieanalyse, bepalen van doelen en acties gevolgd door evalueren kwamen alle aan bod. De samenhang tussen deze fases en de mate waarin iedereen even sterk betrokken was, is soms onduidelijk. De GOK-pijler diversiteit krijgt invulling door het verder integreren van de rollen in groepswork, de (lagere) speelplaatswerking en differentiatietrajecten. De tweede pijler zijnde preventie en remediëring is vooral gericht op leesontwikkeling. Deze GOK-actiepunten van vorig schooljaar lopen onder het nieuwe SES (sociaal-economische statuut) voorlopig door. De SES-lestijden worden efficiënt aangewend. De detectie van problemen gebeurt op basis van een goed uitgetekende procedure. Voor kinderen met gediagnosticeerde leerstoornissen zijn er sticordi-maatregelen (stimuleren, compenseren, remediëren en dispensereren) en voor kinderen die er nood aan hebben, wordt een individueel leertraject uitgetekend. De zorgverbredende interventies missen soms een planmatige aanpak op langere termijn. De remediëring is vaak eenzijdig gericht op symptoombehandeling. Ze gaat soms nog te weinig in op dieperliggende oorzaken van de ontwikkelings- en leerproblemen.

De 'anderstalige nieuwkomers' krijgen extra ondersteuning en enkele leerlingen krijgen momenteel gondebegeleiding (geïntegreerd onderwijs). De geobserveerde additionele hulp gaat in op de hulpvragen uit het integratieplan. Ze richt zich zowel naar het kind en de ouders, als naar de school. Het individueel handelingsplan volgt de fasen van handelingsplanning. De begeleiding geeft blijk van doelgerichtheid, systematiek en deskundigheid.

De zorgleerkrachten ondernemen ondersteunende en remediërende initiatieven met veel aandacht voor taalontwikkeling. In de kleuterafdeling gaat het veelal om het speels stimuleren van taal. Het komt voor dat een groep homogene taalarme kleuters van de jongste klas reeds uit de klas gehaald wordt om werk te maken van woordenschatontwikkeling. Het actief en lichamelijk beleven kan hierbij meer op de voorgrond komen. Het valt te waarderen dat de additionele ondersteuning van de kleuters ook klasintern en via heterogene groepssamenstelling aangeboden wordt. Soms ontstaan lange 'onderwijsleergesprekken' die

zware eisen stellen aan de spanningsboog van kleuters. Ook in de lagere afdeling is alertheid geboden om taalzwakke lezers niet als homogene groep uit de klas te halen en de zwakkere leerlingen zeker niet op te zadelen met extra-huiswerk. Voor beide niveaus geldt dat het formuleren van concrete doelen ontbreekt. Een doordachte doelenselectie gebeurt wel door de geobserveerde leerkracht die over een doordachte planning beschikt. Zij concentreert zich op de problematiek en maakt afspraken met de leerkracht. Zij evalueert én de activiteit én het individuele handelingsplan op de periodieke evaluatievergaderingen. De school onderneemt initiatieven om de overgang tussen derde kleuterklas en eerste leerjaar zo naadloos mogelijk te maken door onderlinge afspraken (getal- en letterbeeld) en door het organiseren van gezamenlijke activiteiten en uitstappen. De overgang naar het secundair onderwijs wordt ook goed voorbereid.

Terecht zet de school in op preventie en remediëring van kinderen en worden resultaten van kinderen geregistreerd en besproken maar het coachend versterken van leerkrachtvaardigheden zou de zorgwerking verder kunnen optimaliseren.

Alhoewel het zorgbeleid kwaliteitsvol is uitgewerkt, valt op het terrein van doeltreffendheid nog winst te boeken. Er is een sterk outputbeleid met een veelheid aan gegevens die zich niet beperkt tot het leerlingenniveau en op MDO's komen de kinderen die specifieke zorgvragen stellen geregeld aan bod waardoor een zekere opvolging is ingebouwd. Toch kan de gerichtheid op evoluties op leerling-, klas- en schoolniveau nog scherper worden aangewend om de opbrengsten van de inspanningen te kennen. Ook breder beschouwd kan het bijvoorbeeld interessant zijn voor de kleuterleidsters van de oudste groepen om een zicht te krijgen op de resultaten in het lager onderwijs.

Vooraf onder impuls van het zorgbeleid is de zorgwerking in voortdurende ontwikkeling. Ook voor dit thema werkte de school een PDCA-pad uit. Binnen de school is veelvuldig overleg hierrond en er is eveneens een vorm van netwerking rond zorg waarbij zorgcoördinatoren van verschillende scholen van de scholengemeenschap samenkomen om zich te verdiepen.

Op het digitale schoolwerkplan staan enkele interessante artikelen ten aanzien van zorgverbreding. Zo staat te lezen hoe een leerkracht in de kleuterschool vorm kan geven aan ontwikkelingsdomeinen die belangrijk zijn met betrekking tot schoolrijpheid en hoe men kan werken aan een loftklas. Over beide onderwerpen zal verder nagedacht worden.

De kleuterafdeling beschikt over mappen met bruikbare zorgverbredende suggesties geënt op de ontwikkelingsaspecten.

De school wil verder blijven inzetten op differentiatie met bijzondere aandacht voor anderstalige en taalarme kinderen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

Kenmerkend voor de school is een gedeeld leiderschap waarbij participatie en inbreng van alle teamleden kansen krijgt. De directeur draagt de eindverantwoordelijkheid en hakt indien nodig knopen door of verwijst naar gemaakte afspraken. Zij overlegt regelmatig met diverse teamleden en werkgroepen. Zij heeft oog voor het welbevinden en de betrokkenheid van teamleden. Zij stimuleert samenwerking en geeft kansen opdat vernieuwingen van onderuit kunnen groeien. Opvolging gebeurt onder meer door nazicht van agenda's en register, klasbezoeken en het houden van functioneringsgesprekken. De verslagen van de functioneringsgesprekken getuigen van een positieve insteek maar geven ook concrete verbeterpunten aan. De directeur heeft een grotere vertrouwdheid met de praktijk van de lagere afdeling in vergelijking tot de kleuterafdeling. De zorgcoördinator wordt eveneens gezien als beleidsmedewerker. Het uitklaren van rollen en bevoegdheden zou het geheel nog transparanter maken.

De school beschikt over tal van visieteksten waaronder de schoolvisie, visie op zorg en visies op tal van thema's. Vaak ontstaan deze teksten vanuit een beperkte groep die deze tekst dan bespreekt en voorlegt voor het totale team. Ondanks deze vorm van visiewerk zijn visies niet altijd even verworven door de teamleden.

Beslissingen worden zoveel mogelijk in consensus genomen. Dit gebeurt veelal tijdens personeelsvergaderingen waardoor de motivatie toeneemt en de gedragenheid van de genomen beslissingen bij de individuele leerkrachten groot is. Daarnaast onderhoudt de directeur geregeld overleg met individuen en groepen. Parallel overleg tussen leerkrachten moedigt zij sterk aan. De wekelijkse nieuwsbrief is een belangrijk communicatie-instrument tussen de directeur en het personeel. Op deze wijze kan informatie gedeeld worden en is duidelijk wanneer de directeur beschikbaar is.

Vernieuwings- en aandachtspunten worden op een planmatige wijze aangepakt. Getuige hiervan is het frequent gebruik van meerjarenplannen en de PDCA-strategie. Elk jaar wordt een prioriteit geselecteerd die beantwoordt aan noden of behoeften en dus verantwoord is. Vorig schooljaar was dit techniek (dit domein was nog niet grondig bekeken) en dit schooljaar ICT (grondige verschillen tussen leerkrachten). Wie beslist en de procedure die hierbij gehanteerd wordt, kan verschillen. Interne evaluatiemomenten en externe evaluatiegegevens richten mee de acties. Door individuele teamleden medeverantwoordelijkheid te geven over bepaalde vernieuwingsdomeinen blijft het geheel haalbaar en worden er (soms te) veel impulsen gegeven wat het implementatieproces kan vertragen. Het installeren van coachen en het aanwenden van goede praktijkvoorbeelden zijn krachtige technieken tot consolidering. De directeur probeert het individueel professionaliseren van teamleden aan te moedigen en te faciliteren.

Het aantal lopende aandachtspunten is aanzienlijk wat problemen kan opleveren voor de implementatie. Niet alle leerkrachten hebben in voldoende mate de achterliggende visie kunnen verwerven of een goed zicht op wat nu als totaal van hen verwacht wordt. Bovendien liggen een aantal vernieuwingsthema's heel dicht bij elkaar waardoor ze elkaar dreigen weg te duwen: een systeem voor rollen rond interacties, rollen bij groepswork, denkrollen ... De directeur en zorgcoördinator, die als beleidsondersteuner fungeert, hebben veel knowhow opgebouwd met als mogelijke valkuil dat er verschillende snelheden ontstaan. De praktijk legt immers veel beslag op het denken van diegene die de verantwoordelijkheid over een klasgroep draagt.

Wat het talenbeleid betreft, hebben de directeur en de zorgcoördinator een schoolspecifiek taalbeleidsplan ontwikkeld. Ze ontwierpen een ontwerptekst die dit schooljaar met het voltallige team zal worden besproken. Dit plan bevat een grondige analyse op grond van twee invalshoeken: een theoretisch kader en de zes thema's van het gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schetst een beeld van de actuele situatie van de talige initiatieven op school-, klas- en leerlingniveau. Het beschrijft de context van de school en taal binnen het pedagogische project. Tevens geeft het een zicht op het onthaal- en vervolgbeleid, de taal binnen en buiten de klas, op extra maatregelen en op professionalisering.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- KLEUTERONDERWIJS
- De planmatige en doelgerichte aanpak die garanties biedt ten aanzien van het onderwijsaanbod.
- De grondige en doordachte uitwerking van de thema's die aansluiten bij de leef- en belevingswereld.
- De geïntegreerde benadering die zorgt voor samenhang tussen leergebieden en activiteiten.
- De aandacht van de leraren voor techniek en verschillende soorten educaties (gezondheid, milieu en verkeer).
- De beschikbare materialen om vorm te geven aan beide leergebieden.
- De aandacht voor spelend leren en evaluatieve gesprekken gericht op reflectie.
- LAGER ONDERWIJS
- De planmatige en doelgerichte aanpak gericht op het aanbieden van alle domeinen en een brede variatie aan doelstellingen.
- De inhaalbeweging op vlak van het domein 'techniek'.
- Het streven naar integratie van leergebieden en leergebiedoverschrijdende eindtermen.
- De aandacht binnen wereldoriëntatie voor educaties en leergebiedoverschrijdende eindtermen.
- De activerende en coöperatieve werkvormen.
- De mate waarin de werkelijkheid opgezocht of binnen gebracht wordt.
- De positieve outputgegevens voor wereldoriëntatie in het lager onderwijs.
- De verhoogde aandacht voor het muzisch proces in verhouding tot een uitsluitend productgerichte werking.
- Het functioneel maken van muzische creaties.
- De muzische activiteiten op schoolniveau en het voorzien in muzo-coachen.
- De beschikbare materialen ter ondersteuning van beide leergebieden.
- Het aangepaste en doordachte rapport voor muzische vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De structurering van de zorgwerking op vlak van personeel, ondersteuningsmiddelen, instrumenten en procedures.
- De tijds- en arbeidsintensieve aanpak van preventie en remediëring.
- De aandacht voor sociaal-emotionele en taalontwikkeling.
- De uitbreiding van differentiatie ook naar kinderen met een leervoorsprong.
- De snelle interventies en de goede opvolging van de kinderen.
- Het sterke professionaliseringsbeleid met een brede waaier aan initiatieven.
- De hoge deelname aan nascholingsactiviteiten door alle teamleden.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het leiderschap dat weet te motiveren en te enthousiasmeren.
- De planmatige aanpak van schooleigen aandachtspunten.
- Het evenwicht tussen aandacht voor welbevinden/betrokkenheid van individuele teamleden in verhouding tot het aansturen.
- De gerichtheid op samenwerken en professionaliseren.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- KLEUTERONDERWIJS
- Het benutten van operationele doelen in functie van planning, evaluatie en continuïteit.
- Het ontwikkelingsgericht afstemmen van kalenders en visuele aanduidingen van hoeken, materialen, ...
- Het aandeel aan spontane, persoonlijke en creatieve expressievormen verder laten toenemen in sommige groepen.
- Het evenwicht tussen de domeinen muzische vorming nastreven.
- Beide leergebieden een prominente rol geven in officiële registratiedocumenten die evoluties over de groepen heen zichtbaar maken.
- LAGER ONDERWIJS
- De aandacht voor concrete doelen bij de planning en evaluatie van activiteiten.
- De verticale samenhang versterken met bijzondere aandacht voor het concentrisch groeien van tijds- en ruimtebegrippen en het voorzien in en functioneel maken van tijds- en ruimtecadavers.
- De sterk kennisgerichte en domeinspecifieke toetsing van wereldoriëntatie verbreden.
- In de rapportering de geëvalueerde wereldoriënterende vaardigheden concretiseren en verduidelijken.
- De beide onderzochte leergebieden een plek en functie geven binnen de zorgwerking en de diverse registratievormen zodat leerkrachten een genuanceerd beeld hebben over de ontwikkeling.
- De thema's kritisch screenen op hun geschiktheid ten aanzien van een brede uitwerking.
- De evaluatie van het leergebied muzische vorming bij kinderen verder ontwikkelen.
- Muzische domeinen zoals beweging meer op de voorgrond laten treden.
- De persoonlijke en creatieve vormgeving meer aan bod laten komen in sommige groepen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het verder vormgeven aan de concrete, doelgerichte en planmatige aanpak op middellange termijn met toewijzing van taken aan klasleerkrachten en ondersteunende teamleden.
- Onderzoeken in welke mate de additionele hulp geen aanleiding geeft tot vroegtijdige remediëring vooral bij de jongsten en de ondernomen acties doelgericht zijn en aansluiten op het ontwikkelingsniveau van de kinderen.
- Meer inzetten op het versterken van de leerkrachtvaardigheden.
- De opbrengsten van de geboden ondersteuning tastbaar maken op leerling-, klas- en schoolniveau.
- Een aantal werkvormen gericht op leren zoals hospiteren, coachen en co-teaching meer aan bod laten komen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Visiewerk sterker beklemtonen.
- De knowhow rond kleuteronderwijs uitbreiden.
- Het aantal vernieuwingspunten op schoolniveau doseren en de consequenties voor de individuele leerkrachten concretiseren.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het kleuteronderwijs en lager onderwijs.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Jan Devos de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	